

Autor práce: Bc. CERNIŇÁKOVÁ Eva

Název práce: Přístup k informacím pro osoby se speciálními potřebami se zřetelem na služby veřejných knihoven

Typ práce: magisterská

Studijní program: Informační studia a knihovnictví (ÚISK FF UK)

Vedoucí práce: Mgr. Ivana Příbramská, ÚISK FF UK

Oponent práce: Zlata Houšková, Národní knihovna ČR

Oponentský posudek diplomové práce

Cílem diplomové práce bylo vymezit v širším pohledu speciální skupiny uživatelů, jejich informační potřeby a možnosti se zřetelem k roli veřejných knihoven a jejich internetových služeb při uspokojování těchto informačních potřeb; na základě srovnání dvou vybraných knihoven (Ealing, Londýn a Městská knihovna v Praze) pak nastínit výhledy možného rozvoje služeb veřejných knihoven těmito skupinám obyvatel. Tento cíl práce byl naplněn; práce odpovídá plně zadání.

Obsahová stránka práce

Autorka v první části práce charakterizuje problematiku přístupu uživatelů se specifickými potřebami k informacím, a to ve společenském i legislativním rámci (zohledňuje evropské i české hledisko), a definuje také roli veřejných knihoven v této oblasti. V dalších kapitolách vymezuje jednotlivé skupiny znevýhodněných podle typu, stupně a doby, resp. trvání znevýhodnění, uvádí specifika skupin i možnosti kompenzací. Kromě handicapovaných a nemocných se zabývá i osobami ohroženými z různých důvodů sociální exkluzí (jazykové minority, ohrožení chudobou ad.) se zvláštním zřetelem k ztíženému či znemožněnému přístupu k informacím; postihuje přitom téměř všechny podstatné kategorie těchto osob, což svědčí o velmi dobře zvolených principech kategorizace. Charakterizuje specifické informační potřeby jednotlivých skupin a nastiňuje i možnosti řešení problematiky ve veřejných knihovnách. Zvláštní pozornost věnuje službám elektronickým, zejména webovým, ale i dalším službám vzdálenému uživateli. Bohatství odkazů v této části práce svědčí o podrobném studiu problematiky ve značně širší, byť bych očekávala využití ještě některých dalších pramenů (Macurová, Hrubý, Červinková...). Literatura je citována korektně, správně a lze konstatovat, že diplomantka se v ní velmi dobře orientuje a využívá ji uvážlivě a smysluplně.

Čtvrtá kapitola je případovou studií – porovnáním knihovny v multikulturní předměstské čtvrti Londýna (Ealing) a Městské knihovny v Praze – s důrazem na informační služby osobám ohroženým exkluzí. Autorce se velmi dobře podařilo provést srovnání a vyvodit z něj závěry a doporučení pro možný rozvoj služeb nejen ve veřejných knihovnách pražských, nýbrž v knihovnách v ČR obecně, a to včetně jemně kritického doporučení pro webový portál Knihovnam Knihovnického institutu NK ČR. Studie je vhodně doplněna ilustrativními přílohami (texty, tabulky, fotografie). Z celé práce je patrna nejen teoretická znalost

problematiky a hluboký zájem o ni, ale také praktická zkušenost. Práce by si jistě zasloužila publikování a v budoucnu i navazující hlubší rozpracování, neboť problematika je pro oborovou praxi vysoce aktuální.

Jazyková stránka práce

Práce je napsána kultivovaným jazykem bez výraznějších prohřešků, odborná terminologie je používána správně (místo pojmu „státní správa“ v některých částech práce by bylo vhodnější použít pojem „veřejná správa“, který zahrnuje jak státní správu, tak samosprávu). Občasné chyby jsou v použití interpunkce (nezvykle spíše nadbytek než absence), v práci je rovněž několik překlepů, ojediněle vymknutí z vazby, nicméně tyto drobné nedostatky, kterých je ostatně mnohem méně, než bývá běžné, neznehodnocují tuto jinak velmi dobrou a zajímavou práci.

Formální stránka práce

Členění textu na kapitoly je logické, přehledné, grafická úprava práce je dobrá. Soupis literatury je impozantní, rovněž přehledný, přílohy vhodně doplňují vlastní text práce.

Závěrečné hodnocení práce

Autorka splnila zadání práce výborně.

Témata k obhajobě

1. Neslyšící uživatelé v knihovnách. Co je hlavní příčinou toho, že prelingválně neslyšící zřídka využívají služeb knihovny, resp. že nečtou? Pokud čtou, jakou literaturu? Využití tlumočnicka – možnosti, podmínky, limity.
2. Poplatky z prodloužení v knihovnách – jejich funkce, výše, alternativy.

Klasifikace

S ohledem na výše zmíněné hodnocení doporučuji magisterskou práci k obhajobě s návrhem klasifikace „výborně“ (1).

V Praze dne 6. 5. 2010

Zlata Houšková

